

LS 0060

Lennart Setterdahl: Jag sitter och talar med Alfred Siljeholm, som bor i Newton, Georgia. Men som var född i Vemjan den 7 februari 1903 och blev Amerika-emigrant den 4 juli 1929. Det är idag den 2 augusti 1979.

Lennart Setterdahl: Jaa. Om vi går tillbaka till Din barndomstid. Du var född på en bondgård, då, uppe i Vemjan.

Alfred Siljeholm: Ja. Det kan man säga. Det var en liten prästgård.

L: Prästgård!

Alfred: Som min far var arrendator på.

L: Jaha! Vemjans prästgård då!

Alfred: Ja.

L: Var ni fler syskon i familjen?

Alfred: Ja vi var tre bröder och tre syster.

L: Var Du en utav dom yngre kanske.

Alfred: No. Jag var den näste äldsta.

L: Jaha. Vad hette pappa?

Alfred: Karl. Karl Johan Siljeholm.

L: Jaha. Siljeholm; är det ett soldatnamn eller?

Alfred: Vad det kommer ifrån - det - Nej. Det. Jag har en niece som håller på och forskar efter det. Jag tror det härstammar från Finland.

L: Jaså!

Alfred: De var glasblåsare i familjen.

L: Jaha.

Alfred: Jag hade en great grand father som kom ifrån Finland, som hette Johan Siljeholm. Och han hade - Jag har sett hanses gesällbetyg. Det var utfärdat i Vasa, Finland.

L: Jaha. Så: det går tillbaka till 1800-talet kanske. Och: de var glasblåsare?

Alfred: Ja.

L: Vad berodde det på att de bosatte sig uppe i Malungstrakten?

Alfred: Det var glasbruk där på Den tiden.

L: Jaha!

Alfred: Men det är nedlagt nu för länge sedan

L: Vad var Det för slags glas? Var det? -

Alfred: Det var;

L: Matservis, och -och

Alfred: allt möjligt, och ..fönsterglas.

L: Jaså.

Alfred: Men det var så dåligt. Man kunde inte Se igenom det. Det var - ja det var Grönaktigt.

L: Jaså!

Alfred: Men dom gjorde också dryckesglas - och; - allt möjligt glas.

L: Det kommer inte Du ihåg, då?

Alfred: Nehej! Nej.

L: Det var före Din tid.

Alfred: Ja. Min far kommer inte ihåg 'et, när dom gjorde glaset.

L: Så det var Hans far som kanske hade - gesällbrevet då.

Alfred: Ja. Min Farfar.

L: Jaha.

Så Din far då, han blev prästgårdsarrendator där.

Alfred: Ja.

L: Det var en stor gård naturligtvis om det var en prästgård?

Alfred: Ja det var inte så mycket jord. Det var - Jag kommer inte ihåg.

L: Mycket skog förstås.

Alfred: Mycket skog ja.

L: Ja.

Alfred: Så han var ju i skogen och körde på vintrarna då.

L: Ja. Och åkerjorden, Du vet inte hur många tunnland den var.

Alfred: Jag kommer inte ihåg det. Det var inte 'nå' stort. Det var inte några stora gårdar där uppe i bygden.

L: Så det ligger rätt i byn då.

Alfred: Ja. Rätt i byn! Jag har varit och tittat på stugan, den är kvar än!

L: Jaså! Har dom arrendator idag också, eller, Hur?

Alfred: Nej. Nu är det ingen som bor där.

L: Inte det.

Alfred: Nej. Ingen som bor där. Dom hyr ut jorden, rentar ut jorden see.

L: Och Där växte Du upp då.

Alfred: Där växte jag upp.

L: Och gick i skolan, i Vemjan?

Alfred: Ja.

L: Det var skolhuset rätt i byn.

Alfred: Ja.

L: Så fick Du hjälpa pappa, med skogskörning kanske.

Alfred: Ja. Allting.

L: Allting.

Alfred: Ja!

L: Hur gammal var Du när Du fick hålla i yxan för första gången?

Alfred: 13 år. 13 14 år.

L: Jaså. Då var Du med ute. Och banka, och -

Alfred: Jaa!! Jo, det var ett hårt liv.

L: Det var det.

Alfred: Ja.

L: Låg ni i pörten över natt också?

Alfred: Ja. Vi låg borte hela veckorna. Ibland låg vi borte fyra fem månader.

L: Så ni hade en riktig camp då, ute i skogen.

Alfred: Ja en riktig skogskamp.

L: Så ni var många som låg i ett sånt där -

Alfred: Ja. Ibland var vi 15 20 stycken.

L: Jaha! Och de hade hästar med sig då.

Alfred: Ja. De hade hästar och -

L: Vad var Det för timmeravverkning? Var det sågtimmer, eller?

Alfred: Ja det var sågtimmer.

L: Sågtimmer.

Alfred: Tall och gran.

L: Jaha. Men det var väl lätt att hugga i skogen. De växer ju så rakt och fint, och lite kvistar -

Alfred: Ja.

L: Så det går väl fort att svischa till dom.

Alfred: Jodå. Men; det går fortare nu när dom har motorsåg!

L: Gjorde Du något bestämt arbete, gjorde Du både lillsågning, och -

Alfred: Jag gjorde alltihop.

L: Alltihop.

Alfred: Såga ner, och kapa 'opp det, barka träd. Jag gjorde allting.

L: Jaha.

När kom Du med namnet Amerika för första gången? Det var inte när Du läste för prästen, eller så,

Alfred: Nej, nej!

L: att han varnade er för Amerika?

Alfred: Det var inga präster. Prästerna ville inte att vi skulle fara till Amerika. Dom var emot det.

L: Sa dom något om det till er pojkar? När ni gick och läste till exempel?

Alfred: Nej - men jag hade en morbror som var prost i Orsa. Han var gift med min moster.

L: Jaha.

Alfred: Och; han varnade mig.

L: Vad hette Han?

Alfred: Berggren. Otto Berggren.

L: Jaha. Så han kom och besökte hemmet.

Alfred: Ja. Jag var ju dit också. Jag var där mycket och hjälpte dom, och såga ved och - Och: han hade en riktig förmaningspredikan åt mig, att jag inte skulle fara till Amerika.

L: jaha. Var han rädd för Det, tror Du, när ni nu var i den åldern. Att ni inte skulle få några griller.

Alfred: Ja det var ju så många som for, som aldrig kom hem 'nå' mer. Som de inte hörde någonting utav.

L: Nej. Så: Du var en utav de äldre nu. Så Du var på tur, så att säga, att flyga ur boet.
Alfred: Ja.

L: Så hur länge höll Du på att arbeta där hemma hos Din far?

Alfred: Jag var - jag gjorde Christmas i Sverige innan jag for.

L: Jaha.

Alfred: Så jag hade fyllt 25 år när jag for.

L: Så det betyder att Du hade arbetat en hel del för Dig själv också - som skogsarbetare, eller?
Alfred: Ja ja.

L: Var det bara skogsarbete?

Alfred: Well det var flottningen.

L: Jaså, det med.

Alfred: Flott av timmer. För åarna.

L: Jaha. Men, Du hade inget ont av arbete. Du var stark - och

Alfred: Nej. jag har aldrig haft nåt ont.

L: Det gick rätt lätt.

Alfred: Jo då. Det gick bra.

L: Men hur kom Du på den idén?

Alfred: Jo. Jag hade en bekant där; Lars Västman, som kom hem för .. -26. Och han hade en farm i northen Minnesota.

L: Jaha.

Alfred: Och han undrade om jag ville komma över. Då skulle han skriva ut ett Labour of support, man måste ha det på den tiden.

L: Satt ni och pratades vid, då?

Alfred: Ja.

L: Så Du ställde lite frågor naturligtvis.

Alfred: Ja ja.

L: Om det fanns möjligheter.

Alfred: Jag var intresserad ju.

L: Vad sade han.

Alfred: Jo. Han sa att: när Du är färdig 'te' fara, så bara skriv till mig, så ska jag skriva - Jag fick papperena - och - skrev under. Det gjorde jag.

L: Så; det hördes lätt ut.

Alfred: Ja.

L: Du hade pengar, och så, till resan?

Alfred: Nej, jag fick låna. Jag fick låna. Well. Jag låna av den här prosten, jag låna pengar av han! Det var det första jag betalade igen där. Fick jag pengar av dem på en gång. Och han sa - Han sa när jag kom hem. Jag kom hem sen på -32. Och då sa han: "Jag trodde aldrig. När jag låna Dig dom där pengarna trodde jag aldrig jag skulle se dom 'nå' mer" sa han! Joodå, det -

L: Så Du återvände efter tre år, då?

Alfred: Ja. Det var nästan fyra år, när jag kom hem. Jag kom hem till jul. Jag kom hem helt oväntandes.

L: Utan att meddela dom.

Alfred: Jag skrev inte hem till min mor, eller nån.

L: Hade Du inte gjort Det på hela tiden!

Alfred: Jo. Jag skrev brev, då och då. Men Då var det - När jag kom hem - så - Ja, det gick hastigt. Jag bestämde mig ganska fort, där. Jag blev dålig 'te' skriva något. Jag kom. Jag tog tåget. Vi förlovade oss i Sverige då. Vi var inte gifta än. Så vi förlovade oss i Sverige. Och; när jag kom 'te - Jag tog tåget ifrån mora 'opp 'te - Ifrån Borlänge till Mora. Och sen. jag gick av tåget och gick in på station och fråga stinsen, om han ville ringa till (?). Ringa upp han där, och möta mig vid vägskalet.

L: Du beställde finskjuts.

Alfred: Ja. Jag beställde bil. Han hade bilen.

L: Du trodde inte han hade kommit, om Du hade sagt något annat, kanske?

Alfred: Ja, jag vet inte. Det kanske han hade gjort ändå.

L: Du ville överraska honom.

Alfred: Min brorsa följde med när han skulle åka see. Så: när jag steg av bussen - jag glömmer aldrig - han titta mig i ansiktet - så sa han: "är det Du! Alfred"? sa han! "Jo, det är jag det" sa jag. Och då måste han gå in, sen när vi kom hem och varna min mamma, så hon

inte skulle bli - Hon hade suttit där och lyssnat på radion - att Kungsholm kom in. Vi kom in på julbåten. Vi kom in rätt till jul see. Och då undra hon om det 'va nåt brev från mig. Det hade inte kommit nåt brev på länge. Min bror varna henne. Hon vänta på brev. Bättre än brev, sa jag! Så; då blev hon så glad, så!

L: Jaha.

Alfred: Så han gick in till henne och tala om för henne, så hon inte skulle bli allt för

L: Överraskad ja.

Alfred: Överraskad.

L: Hur gammal Var Din mamma då?

Alfred: Jaa, hon var, let's see, hon var ungefär 55 år.

L: Och Din pappa, han var väl

Alfred: Han dog samma år som jag for.

L: Jaså.

Alfred: Han dog samma år som jag for. Han begravdes ungefär tre veckor innan jag for.

L: Jaha. Men då hade Du redan bestämt Dig för att resa.

Alfred: Ja. Jag hade biljett, och allting.

L: Men - om vi går tillbaka till den första Amerikaresan, när Du åkte över. Köpte Du biljett här i Malung, eller?

Alfred: I Mora.

L: I Mora. Jaha. Och sen åkte Du vidare till Falun och - ner till Göteborg.

Alfred: Till Göteborg ja.

L: Och sen åkte Du direkt över; till Amerika? Inte till England först?

Alfred: Nej. Direkt.

L: Så - då åkte Du med Drottningholm, eller? Stockholm?

Alfred: Nej, det var gamla Kungsholm.

L: Gamla Kungsholm?

Alfred: Tror jag det var. Ja det var det.

L: Jaha. Och Du behövde inte gå igenom Ellis Island då?

Alfred: Nej då.

L: Det var borta på Den tiden.

Alfred: Ja. Dom hade just tagit bort det. För; det var en bekant, som kom över på -25, eller - 26. Han fick go through Ellis Island. Men vi fick gå till Stockholm, Du vet, först. Konsulatet i Stockholm. Och gå igenom alltihop där.

L: Men; Du hade gjort värnplikten först. Så det var inga hinder.

Alfred: Inga hinder.

L: Så Du hade klar segling hela vägen.

Alfred: Ja. Ja.

L: Vem mötte Dig i New York då? Eller?

Alfred: Det var ingen som mötte mig i New York. Det var en svensk präst som tog emot oss där.

L: Sjömansprästen, kanske?

Alfred: Ja, jag vet inte. Han tog oss - så han fick oss på tåget. Dom satt på en lapp om Du skulle vara Väst eller Norr eller Söderut!

L: Ja ja. Det var inte Lundgren?

Alfred: Nej, jag kommer inte ihåg vad han hette. Nej.

L: Annars så var det en med det namnet på Den tiden.

Alfred: Han tog oss runt och gick runt -

L: Så Du hade flera kamrater med Dig härifrån?

Alfred: Jag hade en jag träffa -

L: På båten.

Alfred: Jag vet. Jag träffade några flickor ifrån Gävle, de var tre stycken.

L: Du hade inget sällskap i Sverige, när Du åkte ut?

Alfred: Nej, ingen alls.

L: Nej.

Alfred: De undrade om jag kunde tala någon engelska, de där flickorna. Men jag sa att: jag kan inte. Men: "vi har gått i skolan", sa dom. "Vi kan tala engelska. Vi kan tala när vi går tillbaka". Ja. Jag hade inte lärt mig 'någe' engelska.

L: Men Du kunde en hel del ord då?

Alfred: Well. Du vet; jag jobba med en svenskamerikan ett par vintrar i skogen. Och han lärde mig en bra del, så jag kunde beställa mat och han lärde mig att jag skulle kunna säga det så att de förstod mig!

L: Jaa. Var det en som hade kommit tillbaka?

Alfred: Han var med i Första världskriget. Han var från Gävle. Han hette Erik ... Erik. Ja! Vi kalla honom Jobs-Erik. Eller Claes-Erik! Excuse me. Claes-Erik. Han var amerikansk medborgare. Han hade varit med i kriget.

L: Jaha. Han var hemma tillfälligt då?

Alfred: Han stanna hemma.

L: Han gjorde det. Berömde han någonting om Amerika för Dig?

Alfred: Jo. Han tyckte om Amerika - men - han kom hem och tog hand om fädernegården. Hans bror hade dött och fadern var gammal. Så; han måste stanna hemma. Men det var en bra karl. Han lärde mig mycket. Så jag kunde. Sen när vi kom till (?) vid The Niagara Falls. Vi skulle gå på restaurang och äta, se.

L: Det var första stoppet, det.

Alfred: Första stoppet, ja. Och jag gick in där. Jag åt rost beef, and potatoes and carrots, and everything, You know. Och flickorna, när dom skulle betala maten, dom förstod inte vad jag sa, se. Så dom kom till mig och sa: "Hur har Du kunnat få mat, som inte kan 'nå' engelska"? "Ja", jag sa; jag kan nog till och prata lite mat" sa jag. "Inte kan jag engelska - men jag kan nog beställa lite mat" sa jag.

L: Du hade det rätta uttalet då som Claes-Erik hade lärt Dig.

Alfred: Jo. Han - Han frågade mig, Du vet. Jag ville säga det rätt, så han förstod. Alla amerikanare förstod mig. I Chicago - Det var inga svenskar - var bara amerikaner - som talade med mig. Jag klarade mig gott.

L: Och; Du stannade i Chicago?

Alfred: Stannade där i 20 år.

L: 20.

Alfred: 20.

L: Så Du åkte aldrig till Mora då, i Minnesota?

Alfred: Nej, nej. jag var kvar i Chicago. Jag hade en morbror, som mötte mig där.

L: Jaha.

Alfred: Men hos honom stannade jag inte länge. Jag tyckte inte om honom.

L: Så var bodde Du då någonstans i Chicago? På sydsidan, eller?

Alfred: Jag bodde i Winnetka, På nordsidan.

L: Winnetka - ja. Över -

Alfred: Where the rich people lived. Ja. Jag bodde där -

L: Hur kom det sig att Du bodde där?

Alfred: Min morbror bodde i Winnetka.

L: Jaha.

Alfred: Och dit kom jag först alltså.

L: Var han byggmästare - eller någonting?

Alfred: Nej. Han. Nej då. Han lärde mig ingenting där jag var. Men jag fick jobb. Först. Jag fick jobb utav en svensk byggmästare först. Men sen blev det depression. The depression kom. Alldeles stopp med bygget och inga byggen alls. Så - den där Anderson - han gick i konkurs. Edvard Anderson, han som jag arbetade för.

L: Så han blev ren.

Alfred: Han blev ren. Dom stängde ju alla bankerna, - och allting. Det var ingenting. Men: då måste man ju lov och få något jobb, var man kunde. Så fick jag jobb på en golfbana,. I had to get a job, You know.

L: Var det i Chicago det, eller?

Alfred: Ja, det var i Winnetka. (?) heter det, den lilla staden, innan Du kommer till -

L: Det var fint där på den tiden när Du kom då?

Alfred: Å ja.

L: Mycket öppet land.

Alfred: Ja, det var fint! Och hela vägen från Winnetka ut till Elgin, där fanns inga hus alls. Nu ä det en stad.

L: Jaha.

Alfred: Det var ingenting byggt där ute.

L: Nu har Du (?) och Arlington Hydes och -

Alfred: Ja. We built a house out there in (?), 'efter' I finally got a job. Got back in the building-industry in, -36. And it was ruf to get in there.

L: Jaha. Så Du klippte gräs då, för ett tag?

Alfred: Jaa! Jag klippte gräs! It was absolutely not!

L: Vad hade Du i timmen, eller om dan?

Alfred: Vi fick betalt, every two weeks; twice a month.

L: Jaha.

Alfred: We've got about 70 75 dollars, for two weeks.

L: Så det fanns folk som spelade golf och hade pengar och kunde roa sig.

Alfred: Ja. Det var 'miljonärs. All millioneres.

L: Det bekom dom ingenting om depressionen?

Alfred: Nej, nej. Du vet; en del av dom där som blev rikare, de har aldrig haft så mycket pengar, som de hade under depressionen.

L: Du märkte aldrig att dom hade någon shortage of money?

Alfred: (?) It was nothing.

L: Jaså det var sån skillnad på -

Alfred: Ja. You could get a dine. It was hard times.

L: Jaha.

Alfred: You could get nothing.

L: Nähä.

Men byggmästare som var i små rörelser. De blev fort ansatta. De hade skulder som skulle betalas.

alfred: Ja. Du vet, (halv eng mening) So they had to quitt.

L: Men vem tog (?) då? Var det bankerna, som

Alfred: Bankerna som - (halv eng mening).

L: Som spelade golf.

Alfred: Ja. They had to sign - I worked for a man. You know, Hill Blacket; He was a multimillionere. I've built several houses for him, and hes family. (?). He told me; (?).

L: Så han hade kontanta pengar då. Inget på banken förstås.

Alfred: Ja. Jag vet inte hur dom hade det. De måste ha haft det up i fack, vet Du.

L: För var det i bank, då var det riskabelt.

Alfred: Ja. Ja. Some people up there, They just bought anything.

L: Försökte Du att få annat arbete när Du jobbade på golfbanan där? Det var inte lönt?

Alfred: Å ja. I went All kind of buildings. All over Chicago. I tried go get a job, but it was impossible.

L: Det var många som led nöd då, på Den tiden. Du kände många svenskar som var utan arbete.

Alfred: Ja! It was terrible. Then; I made up my mind. I went up in the woods, in northen Michigan.

L: Jaha.

Alfred: I made money up there.

L: Hyrde Du på ett ställe - där Du bodde; room and board - Eller?

Alfred: I Michigan?

L: Nej - i

Alfred: Ja, ja, room and board, for a while. And Then I went in a light house - where my uncle came.

L: Jaså.

Alfred: I couldn't stay with my uncle to long, because he was always fighting - and You had to do exactly what he said. (?) mening. It was a friend of mine. He was living in Chicago. He had to visite me. We had to drink a pint, You know.

L: Det tyckte han inte om.

Alfred: Oh, No. He said: No drinking in my house"!

L: Nähä:

Alfred: So; I said: I can leave Your house. I'm moving! So: You can have Your house, and I moved the next day. My uncle asked me to stay, but I (?).

L: Du krusade ingen.

Alfred: Nej. Nej. I've always been a kind of (?).

L: Hur fick Du nys om det där uppe i Michigan, då? Uppe i skogen där.

Alfred: (Några eng meningar). I love the country; (naturen). I like it.

L: Var var Det någonstans i Michigan?

Alfred: (?) eng)

L: jaha. Ja, just det. (?).

Alfred: jaa. And; - I was in - vad heter det - I was working in the mine. (?). I have never been in a mine. A copper mine. But; You had to go way down! It was me, and another guy , went down there. And I was in (?). It was hot on! So: I told the guy to get me out of it! "I don't want to stay here"!

L: Jaså det var varmt där nere!

Alfred: Oh. It was terrible! It was almost a mile down! (?). So, Curt, he stayed, and he got sick. He almost died out of it.

L: Var det en amerikanare: Curtis?

Alfred: No, Curt.

L: Jaså. Han var svensk, också?

Alfred: Curt Adelsohn. He was from Lindesberg.

L: Jaha.

Alfred: From Strossa, Lindesberg.

L: Jaha.

Alfred: But he stayed. Because; he worked in the mines in Sweden, before, so he was used. But he got sick, You know. You'll get down (?) meningar).

L: Så: Du höll inte länge på där?

Alfred: I didn't work at all. (?)

L: Du tog bara en tur.

Alfred: Jag gick ner, och opp igen. I made up my mind. I belonged to the woods, so I knew what I was doing!

L: Du kände Dig instängd där nere då?

Alfred: Oh! I could never stay there! (?) (?).

L: Men i Water), där fanns väl ingenting att -

Alfred: Well. Water), There was a place, were they used to ship from Chicago, up to Water(?), and there, they came down with the logging-tanes, You know.

L: Jaha!

Alfred: They got on the train, and take up any woods.

L: Det var en sån där hållplats där på vägen upp.

Alfred: That was a hell of a place!

L: Det var det.

Alfred: Å!

I don't even want to talk about it! It was terrible!

L: Det var alltid lediga rum där.

Alfred: (Skr hoppar över ett sjuk av meningar på eng).

L: Så Du anmälde Dig på ett kontor där då. Att Du ville ha arbete längre norr ut?

Alfred: Well. We had the name of this company. (Flera meningar på eng).

L: Så ni satt upp då, på den där?

Alfred: Yes, a flat car. You know. Nothing on the sides! (Många meningar).

L: Så det var för värmens skull då som ni skulle sova två och två?

Alfred: Well.

L: För att spara sängkläderna?

Alfred: Ja. Sure. (Någraeng meningar).

L: Ni delade på husdjuren, då! Fifty fifty!

Alfred: We had to boile our clothes, every Sunday.

L: Jaså. Det var kokdagen det.

Alfred: To boile them. And; those guys who didn't -

L: Blev ni av med lössen då? Över söndagen?

Alfred: No! Not all! (?).

L: Ni bara tunnade ut dem lite grand. Blev det inte mycket infektioner och så. De rev sig och skrapade sig. Att det blev sår?

Alfred: Det var inte ofta de badade.

L: Inte det.

Alfred: (?) all the guys there.

L: Jaså!

Alfred: The second - the first morning we awoke up, then we had to go - we had to walk down to the cross street to the woods, - to the cook camp, to eat our breakfast.

L: Jaha.

Alfred: Course: You had to watch - somebody could stick a knife in Your bag. There were Finns, and Polacks, and they were fighting all the time. They didn't like the Swedes to good.

L: Inte det.

Alfred: No!

L: Berodde det inte på att de var lite mer geviga på att arbeta?

Alfred: I think; they were jelouse of the Swedes. Because they (?) the Polacks. And the Swedes always got a job, if they have been in the woods before. But the Swedes (?) mening). "jag want to plocka bär" sa han". but; "here is no dum berepicking here". "We had to cut logs"! And then; the first morning we woke up, so we went to have our breakfast. We went back to the camp. We've got pieces. We didn't go for work for about a month. We took pieces. We didn't make money, see. (?) logs. (?) mening). He said: "Have You been in the woods before"? I said: I've been in the woods. I was (?) born in the woods", "I said. Anything in the woods which got to do with the horses, or cut timber, or..". So he took us in the woods and it

was a good big hemlock. You know, it must have been wide (?), or more. And we stayed in a closed place, You know. (?). They were hanging, like - de såg ut som lappkåtor - i skogen där. (Många eng meningar).

L: Vad var han för slags nationalitet?

Alfred: Han var polack.

L: Polack. Ja.

Alfred: He couldn't even speak English. (Skr Ger även här upp några meningar). When we came back from our work, then the bed clothes, and our dunks, the pillows and everything. He had disappeared, and he never came back. He disappeared! He got scared, You know! (Många meningar).

L: Så det var hårda tag där då.

Alfred: Åh! You had to be tuf, otherwise they did kill You.

L: Ja, jag förstår det.

Alfred: It was only to live, or die. It was no way between.

L: Hur var maten på sådana där ställen?

Alfred: Ja. They had good food. Very good!

L: Det var i regel bra, ja. Dom sade det.

Alfred: Good food.

L: Hur var arbetet uppdelat? Det var cutters, och swompers och - Olika avdelningar. Sen var det ju lite annorlunda mot hemma i Vemjan, då.

Alfred: Oj! Det - But - most of the woods - i've been driving horses in the woods and I had to do All (?) mening) to be done in the woods.

L: Men Den som körde. Hade inte Han sin egen häst, i regel?

Alfred: I Vemjan, ja. Det -

L: Men över där?

Alfred: No no. Then you - The company had horses.

L: Jaså! Jaha.

Alfred: You had not to buy any horses. No.

L: Du körde också?

Alfred: Ja, jag körde

L: Ut det.

Alfred: Körde ända ner 'te järnvägen, se. Vi hade en häst, jag och en finne - en partner, var det. Vi hade en häst som vi tränade, så han gick emellan. Den gick emellan två slädar, se.

L: Jaha.

Alfred: Och den ene var oppe i skogen och lastade, och den andre var nere och lossade 'åv hästen. När han kom ner hokade han lös en och skickade tillbaks 'en, med en tom durg. Så lassade vi 'en och skicka ner 'en. Han gick så där hela dagen!

L: Var det något som Du hade lärt Dig hemma i Vemjan, eller var det typiskt amerikanskt, det?

Alfred: Well. Vi hade inte gjort det i Vemjan.

L: Var det ett bra system det där?

Alfred: Å ja. Det gick ju bra. såvida vi inte körde ihjäl hästen!

L: ja, men det tog tid och lassa av och lassa på, då förstås.

Alfred: Ja, det tog inte länge. Vi kunde köra upp durgen på 'nå stockar, och bara stoppa över de, vet Du.

L: Så hade Du ägt hästen i Michigan, så hade Du inte gjort på Det sättet, förstås.

Alfred: Nej, nej. (?) meningar).

L: Fick dom fram ordentligt med till hästarna också?

Alfred: (mening).

L: Det var mest havre då förstås.

Alfred: Ja, havre ja.

L: För; hö, det var väl svårt att få upp?

Alfred: Nej. Dom hade hö där, också.

L: Hade Dom det.

Alfred: Hö, där.

L: Var det balat eller?

Alfred: Ja, it was in bales. They put it in a big bale and (?) meningar)

L: Hur länge höll Du på med det arbetet uppe i Michigan?

Alfred: Två vintrar.

L: Två vintrar! Ständigt; både sommar och vinter?

Alfred: Nej, inte. Över sommaren åkte jag ner till Chicago. Fick jobb.

L: Så det tog slut då fram i maj, skogsarbetet?

Alfred: Ja. När det började på och bli vår. Första vintern, då stanna jag i Michigan, i Christall Falls, heter det. Då stanna jag upp där, en gubbe skulle bygga ett hus.

L: Ja. Det är nordväst om Chicago ja.

Alfred: Ja.

L: Men - Du hade ju nu vana från Dalarna - med skogskörning och med skogsbruk. Vad skilde sig åt i Michigan från i Dalarna? Gick det snabbare, tyckte Du, i Amerika, eller hemma i Sverige?

Alfred: Nej, inte. Storträd. Stora träd var det. Men

L: De var mycket större i Amerika, än i Sverige.

Alfred: Ja men den massaveden där - pull-put. They didn't have any equipments. They didn't have the equipments we had in Sweden. You know: Vi hade timmersax; saw.

L: Hade dom inte det, där?

Alfred: Nej. De hade krokar och krokade i ändan på dom. Så. Det var en gubbe ifrån Orsa. Han var född i Amerika, men hans föräldrar var ifrån Orsa, där i Dalarna.

L: Ja.

Alfred: Och; han var smed. Black smith.

L: Jaha.

Alfred: Jag frågade honom om han kunde göra mig en timmersax. "Nej, det hade han aldrig gjort", sa han. Men; jag sa: "jag kan göra en ritning på den". "Vill Du göra mig en timmersax" sa jag. "Du kan inte arbeta med sådana här grejer, som vi har här". Träden var frusen. Du vet; dom kunde inte göra nånting! Så han gjorde mig en timmersax, a good one too. So, then jag sa "make two of them"! Så vi hade each one. Han var född i Amerika. Men; Han hade aldrig Sett en timmersax heller se. Så klipper, så drar Du åt.

L: Jaså det var okänt där uppe.

Alfred: Jaa absolut. Där Jag var.

L: Jaha.

Alfred: Det fanns inga timmersaxar.

L: Så; Du introducerade en sådan här då.

Alfred: Mm?

L: Du introducerade den då i den amerikanska skogen, så att säga.

Alfred: Jaa. Jaa.

L: Vad tyckte dom om den?

Alfred: I guess (?) day and night! You can imagine! They had a little hok, You know, to turn in the end of the pull-put and most of the time it was ice. They couldn't - You couldn't stick.

L: Nähä. Så det var alltså en nydaning i den michiganska skogen.

Alfred: Ja.

L: Det var inget annat - med kälkar och hästar och utkörning - som var annorlunda?

Alfred: De kälkarna -

L: Kälkarna var bredare väl.

Alfred: Ja. Bredare och -

L: Det var inte lite speciellt att komma emellan då?

Alfred: Nej. Det var. Vi fick hugga ner.

L: Körde ni ut - precis som hemma i Vemjan - ut till en basväg?

Alfred: Ja visst. Men Du ser: dom hade inga grejer. Som här; när Du kör timmer, så har Du skacklar, Du vet, åt hästarna, utav trä.

L: Men; vad hade dom där över då?

Alfred: Trossar. So - down hill - it was impossible. You know. Du fick sladden på dom - hästen se.

L: Hur bar Du Dig åt då för att bromsa upp dom?

Alfred: We had to try to stay on the level. So it was no awful hard

L: Men det var väl svår terräng i Michigan också naturligtvis.

Alfred: Jaa.

L: Det var ju upp och ner.

Alfred: And I have a horse - You know - when You are in a slent - steep hill - then the horse turned over on me - in the hill. And a horse didn't live long, when he leighed on hes back. I thought I have lost him, but I'd got somebody to help me. We rolled him over. He was almost dead. But; they had pure equipments. I mean - I didn't care for it. (mening).

L: Såg Du till dom där stora lassen, som man fotograferade och sände hem kort av till Sverige? Dom där höga höga lassen. Att det var världens största timmerlass? Såg Du till dem uppe i Michigan?

Alfred: Inte på slädar, inte.

L: Inte det?

Alfred: Nej. Nej. Det var ute i västern dom hade det.

L: Men - inte där Du var?

Alfred: Nej. Vi bara skida ner till järnvägen och sen lassa dom på järnvägsvagnarna.

L: Jaha. Hur bar ni er åt för att få dem På släden? Hade ni några hjälpmedel?

Alfred: Nej! Vi fick göra oss en lastbänk, som - Så Du kan rulla dom största på först. Det gjordes en bänk, utav grova trän. Sen rullade vi på dom. På den där släden se. Det var vi ju vana vid ifrån Sverige. Vi gjorde lika här.

L: Och redskapen där. Skränka sågar och filar och sånt. Var det speciella arbetare som gjorde det?

Alfred: Nej.

L: Det gjorde inte ni?

Alfred: Jo, vi gjorde det själv.

L: Gjorde ni det!

Alfred: Jag jämt filade mina egna sågar.

L: Jaså. Så Du fick då: såg och yxa och sånt tilldelat?

Alfred: Ja.

L: Fick Du betala för det?

Alfred: Ja, om det gick sönder.

L: Då var Du ersättningsskyldig.

Alfred: Ja ja. Jag vet. Vi hade en tall som var - han var väl 200 fot lång. Du vet - vi fick inte cutta någonting som var under 9 tum i topp.

L: Nähä.

Alfred: Och där - vi fick 16 fot utav den där. Du fick inte cutta 'nå längre. I don't know why, but - 16 fot var det längsta vi fick såga. Han var ju rak som ett ljus. Det var 96 fot, och 9 tum i topp. och sen var det nästan lika långt uppåt! Then; when we - när vi såga ner den, så - det var alldeles lugnt. Det var inte 'nå' vind. Och han stod till rätta också - Så. Vi hade. We tried - försökte kila - kila han, få han över, så han skulle behöva luta. Så vi hade järnkilar, som vi hade med oss. And - Då - Då talade han, min partner. Han sa: "Du går undan Du. Jag ska stanna här och ta den. Om det kommer en vindpust så kanske vi får lös sågen. Annars; om inte jag kommer tillbaks" sa han, "Du kan skriva hem till min mor" sa han "och tala om hur det gick till" sa han. "Men att Du klarar Dig". Det var en grov tall, ser Du. Och; så kom det en vindpust och tog den där tallen. Det var en (?) som satt och hängde där, ser Du. Men. Jag glömmer aldrig: "Om inte jag kommer" sa han, "så tar Du mina grejor" sa han. "Så skickar Du dom till mor"! sa han! (Skrattar).

L: Förekom det mycket olyckshändelser och sådant där uppe. Att de blev skadade?

Alfred: Å, ja. Det var bra mycket.

L: För det var väl en hel del som var ovana i skogen?

Alfred: Jo; visst var det det. Största delen.

L: Det var det, ja.

Alfred: Ja. Nu. Det var depression. Alla kom ut i skogen, när det inte fanns något annat.

L: Så det var mer eller mindre en sista utväg som de tog, arbetarna. De ville helst inte ha det arbetet.

Alfred: Nej.

L: Hur mycket tjänade Du egentligen, jämfört med vid ett byggnadsarbete?

Alfred: Ja. När jag högg (?), You know, -

L: Sleepers.

Alfred: Sleepers ja. Skar upp dom, på bägge sidorna, med en sådan där stor yxa.

L: Ni fick göra det också.

Alfred: (?) ja. Och Du vet, dom där polackerna. Du vet vad jag gjorde? Jag slog ner träden, jag fick 4 och 5 sleepers av varje träd se.

L: Ja.

Alfred: Och sen; sågade jag opp dom, se. Men dom sågade opp dom först och cuttade dom. Dom rundade hörnen. Kom ingenstans, ju. Utan det blev - det gick inte alls.

L: Nej. Så Du hann med en hel del.

Alfred: Jag brukade hugga 40 om dan. Jag hade 25 cent styck. Det var 10 dollar.

L: Ja men det var bra betalt då.

Alfred: Ja! Det var ungefär som om Du tjänar 100 dollar nu, och mer.

L: Så Du tyckte det gick rätt bra.

Alfred: Jag brukar vara färdig. Vid 3- 4-tiden på eftermiddagen brukar jag vara färdig med min dag.

L: Så då kunde Du gå hem.

Alfred: Annars brukar jag sova till nästa morgon se.

L: Jaha. Men - det var väl rätt farligt - ifall det kom mycket snö på natten.

Alfred: jaa. Nä.

L: Eller Du såg det.

Alfred: Det var kallt, och klart, för det mesta.

L: Så det var stadigt väder?

Alfred: Ja. Vi hade inte mycket snöstorm. Det var den första vintern jag var där - var det inget. Men: andra vintern jag var där. Då - jag - och den finnen då - Då var det en jävla snöstorm. Vi höll på och körde ut massaved. Vi spridde ut massaved. Jag bara talar om för Dig. Vi hade den där hästen, som gick - som gick emellan oss. Men: då blev det så mycket snö, så vi såg - det var huggit där på sommarn, se. Tagit upp det hygget. Så vi såg bara - det var bara snö - lite högre - det var en massa ved under. Och vi hade en häst som vi kallade för John. Och den där hästen, han ville inte gå in i snön! Och den där finnen han sa: "all right John! It is enormous tuf, but You have to row"! And we got - we find - we had to quitt. Vi just couldn't stay. We couldn't make it. We couldn't work. It was to much snow.

L: Om Du jämför klimatet nu, med snö och köld. Var det värre i Michigan än i Dalarna? I Din hemtrakt?

Alfred: No. It was worse in Dalarna. It was pretty -

L: Kallare?

Alfred: Pretty much the same.

L: Ja.

Alfred: In fact: It was gona be colder in Michigan.

L: Jaså. Men snömassorna, de var ungefär desamma?

Alfred: Ja ja. It was - about the same, - as in Dalarna. That's a place were it's really cold.

L: Hur blev ni betalda? Var det: en gång i månaden? Eller var 14:e dag, eller?

Alfred: No. You could - if You don't needed the money - You just let them stay (?) meningar).

L: Och: då blev det stora sjöslag, förstås.

Alfred: Ja. I want to tell You about this. I had quite a bit of money comming up there. I've been up there - I've been up there all the Winter and needed money. And then, I came to get my check - They didn't give You a real check. You had to go to a bank, anywere, You know, and cash it. But; You had a certificate, You know. (?) Lumber company. And You know; I've got my slip. I found out they had adducted. 80 dollars, they had adducted from my statement.

L: Vad hade de för anledning att göra det?

Alfred: Jo: they had a commiser - en affär: - and he added down: robber boots, wollen shirts.

L: Som Du aldrig hade köpt?

Alfred: Aldrig köpt! Nånting! He just put it down, and tried to cheat me, see. So then; I showed it to the Finn. I went down. It was an office in the woods, and he wasn't there. So - I went down and got this check. (Några eng meningar).

L: Jaså han bor där uppe i Michigan.

Alfred: Han bor där. Han still live there. He comes and see me in the wintertime. He would help me in the buildings - and do what he can. So: I showed it to him, and he - I'll never forget this guy. He was an Irishman. And we had an old car. We got in to the car. So we went down to the office and went in there. So: we called up with him. And stopped him, only to get out of the truck, and in our car. And brought him back to the camp, to the office. (?) meningar). "If You don't give this guy the money, it will be the last in Your life" and he said: "I mean it"! And he was white in his face (?). and he said: "Okey. I will give You Your money".

L: Jaså.

Alfred: So: I got (?).

L: Men den behövdes, den där hårdheten?

Alfred: Yes. He put the gun: "This will be the last in life. If You don't do what I say"!

L: Så det blev 80 dollar ytterligare då.

Alfred: That was a lot of money in those days. It was eight days hard work.

L: Var det många som blev lurade på Det viset, tror Du?

Alfred: Ja!

L: De blev skyldiga mer än när de kom dit!

Alfred: And there was an old Swede (?) in the first year. That was the second year this happened. The first year. He told me: "You don't go in". (Mening). This guy, he'll pick You up! He had a big Craysler. In the lumber road - he picked them up. Took them to his hotel (?). meningar). Bought a drink. Have a drink (and it was some doping in it) You know. He let them go to the bank, and get You a check. But; he could handle that, too. (?).

L: Han var - både bankir och chef.

Alfred: He did everything. (En del meningar eng). So then I had 100 dollar in my underwear. I had an 100 dollar bill. (Mening). So; I went up to the railway station and bought the ticket. I bought a ticket to Milwaukee. And then from there, we took the electric train. We've got an electric train, that went from Milwaukee, the north shore.

L: Jaha. Ner till Chicago då.

Alfred: Ja. Ner till Chicago. Vi passed Winetca, when we went down to Chicago. (). We stayd a couple of days and enjoyed ourselves.

L: Var han med också där.

Alfred: Nej. Det var den första vintern.

L: Den första vintern. Jaha.

Alfred: Then I had this boy from (?), Karl. Hes name was Karl. He is dead now. (Några eng meningar). He had a farm up there. So; I helped him to build a house. And we had a Finn - han var byggmästare - a Finn, You know. He was (?), He couldn't speak any Swedish, and he couldn't speak any English. He was a - Oh, a God! (En hel del eng meningar). She was really happy!

L: Och Det var uppe i? -

Alfred: Christall Falls.

L: Christall Falls. Jaha.

Alfred: Well. It was outside of Christall Falls, in a farm there, but - She was a Very nice person! She treated me, like she was my mother.

L: Jaha. Ja. Det fanns naturligtvis bra personer som man kunde känna tillit till och så. Du var fortfarande inte gift då, när allt det här hände, då med jorden, och skogen, och -

Alfred: Nej. Nej.

L: Sedan åkte Du hem till Sverige -32.

Alfred: Ja, det gjorde jag.

L: Då var det fortfarande dåliga tider, naturligtvis.

Alfred: Ja. I was promised a job in Sweden. There was a guy - there was a big (?). He was a (?) a superintendent för Skånska Cement.

L: Hade han skrivit till Dig och

Alfred: Jaa, han var i Chicago. and; Så for han hem. Så träffa jag honom på ett bygge där se. Han sa: "Om Du kommer hem ska Du få ett jobb här. Jag ska hem och börja jobba för Skånska Cement och bli ingenjör där". So: My (?) anemy, Karl, was even home in the spring, and he got a job!

L: Jaha.

,Alfred: And, when I came home, they were striking, it was under strike When I came home it was strike, so I couldn't get a job. then; I went in the woods in Sweden, too. So; I had to work in the woods.

L: Det var på vintern 33 det.

Alfred: 33 ja. Ja. And - 34, I came back. Then it was get a little bit better, but there were still tuf. And then I got a job in the building work. I got a job for an Englishman. I worked for him

in seven years. It was an open shop, it was no Union; it was an (?) shop. We were doing a little bit of everything.

L: Jaha.

Alfred: And: I didn't joine the Carpenter Union until 39.

L: Nej.

Alfred: And then: we had to do a test, You know. All kinds of tests. You had to come back 3 or 4 times before You get the card. And: I didn't have any trouble! Because: I knew! I knew how to fix a job! And; I joined the Union! He took interest in me! I stayd in the business untill 12 or 1 in the morning!

L: Det var i Chicago.

Alfred: Ja. I Winetca. He took a real interest in me and told me how to (?) the working! I loved this work! Like, I worked for him in (?) building, You know; this biggest building in the northen Chicago. I worked there into 1938. I worked there.. (Någon mening). Wood and stone, and everything!

L: Du träffade aldrig Ragnar Benson, under Den tiden?

Alfred: Nej. Jag jobbade med Ragnar Benson, men jag har aldrig träffat honom personligen. Jag jobba för hanses firma. Jag menar, jag jobba på en kyrka - jobba jag där. I never saw him. But; I didn't like the (!)!

L: Det var många svenskar som jobbade där. Smålänningar, och

Alfred: ja. Det var smålänningar. They worked like fools, they worked to hard.

L: De gjorde det.

Alfred: Oh, my God! To excited. I didn't stay long. I don't like this. I want to work like a human! (mening). I can't like that.

L: Nej. Den där engelsmannen nu. Hade han en byggnadsfirma?

Alfred: Ja. Han hade byggnadsfirma.

L: Så han tog både större och mindre arbeten.

Alfred: Big churches and (?) big job. He had a nice business.

L: Jaha. När Du var hemma 32; eller 33, och hela året - Du var inte nöjd med att vara hemma i Sverige, utan: Du ville tillbaka igen? Var det dåligt med arbeten i Sverige?

Alfred: Ja, jag fick ju löfte. Jag skulle få en jobb då på -

L: Skånska Cement, ja.

Alfred: Ja men; sen, när Det var över. Det var still strejk. Men sen på - på -34 - på våren, då kom det en flottningsschef, som jag kände igen, som stod för flottningen.

L: Jaha.

Alfred: Han skulle ge mig jobb på en båt som bogsera timmer - Vemjan.

L: Moses?

Alfred: Båten hette Tomten.

L: Jaha.

Alfred: Och Jag skulle få jobb på den där båten. De var en 7 8 man som arbetade på den där båten. Så jag sa det: jag bestämde mig 'te' gå tillbaka. "Om Du ger det jobbet till min brorsa. Han behöver det jobbet min brorsa. Han behöver det bättre än jag"! Brorsan, han fick jobb. Han jobba där i över 30 år!

L: Sedär ja.

Alfred: Ja.

L: Du styrde kosan västerut.

Alfred: Tillbaks.

L: -39, då gick Du med i The Union, eller i fackföreningen.

Alfred: Ja.

L: Då arbetade Du som snickare?

Alfred: mm.

L: Och; Det var som byggnadsarbetare för andra firmor?

Alfred: Ja.

L: Men: när började Du med Ditt eget, nu, då?

Alfred: På 44

L: Mitt under kriget.

Alfred: mm.

L: I Chicago, eller?

Alfred: Jag börja lite i Chicago. Men sen åkte jag ju ner till Georgia.

L: Vad berodde det på att Du gick dit ner?

Alfred: Jo! Jag träffa en - en miljonär, en riktig storgubbe. Han tog intresse i mig på 'nå' jävla vis. Jag förstår inte Varför. Så han - jag gjorde jobb åt en som - arbeta för honom - En som var hans office manager, eller någonting, see.

L: Ja.

Alfred: Så: när jag var färdig med hans jobb, då sa han "skulle Du vilja arbeta för min bas"? sa han. För han titta efter någon som han - Han hade ju bas - Han hade en jävla fin villa uppe där i Winetca! "Jag sa; Har Du bas"? Han hette Hill Blacket, sa han. Hill Blacket. Så - han ringde. That's how I met him. And - then he

L: Men; då var Du gift?

Alfred: Ja. O ja. Då var jag gift.

L: Hade Du träffat Din fru hemma i

Alfred: Då var jag hem på 32 igen. Jag träffa henne i Chicago, så var vi i sällskap hem, se.

L: Men hon var också från ..

Alfred: Stora Tuna.

L: Stora Tuna. Jaha.

Alfred: And den där Blacket, When he saw me. He wanted me to show him some work (?) - arbete ja. (Meningar). This guy was a Swede; hes name was Nils Anderson. (Eng meningar). Then, of course, he (?) a plantation in Georgia, and two farms up in Illinois; big farms. And I built several buildings. I built the house, I built a mashine shade, and All kinds of stuf! And then: he started talk about Georgia. He asked me, if I could go to Georgia. I said: "I've never heard about it. I haven't even red about it"! "Well" he said. "Why You don't go down there. Take a trip down there, and see how You like it". It took me a long time before I went down there. I didn't like the idea of leaving Chicago.

L: Du hade familj, och barn.

Alfred: I had one girl. Sylvia.

L: Jaha.

Alfred: And I said: "I'm pretty established here, and I don't want to go to Georgia". "Well" he said: "What ever do You want". "The money (?) You did name Your prize. Name Your prize" Everything isn't money; alone. That's the surroundings - and I've got all my friends up here! And That's enough money for me". So: I made up my mind, and: I went down There; for the first time. I went down there. When I came down there; I didn't like them. He had a German superintendent. He was a farm manager, You know. (Några eng meningar). We arrived in a few days. Then I said to my partner: I said: "How do You like it"? He said: "I don't like it"! I said: "I dont want to come over to Georgia and take orders from a dum plumber"! We had been in the business to long! So. My whife and I, On the Friday night - We came in the Monday. Friday night, we decided; we go back. We go back to Chicago. We go back - back to Chicago. We didn't even call them up. We didn't call them up. We just went back. We just drew straight throw for Chicago. It is about 1000 miles. The next morning - Then; Wednesday morning! I waited to Wednesday morning. I called him, called this guy, and told him: we go for Chicago - and 2.21, (?), right down town. "I still could see Hill Blacket". Go over in there. He said: "Do You got an apointment"? "No. I want to talk with him". Jag ville träffa honom. "We have been in talk with him on the phone. (Några meningars dialog dem emellan). I said: "I dont like it in Georgia"! Oh! am in a company. I'll see You in a few minutes". (Många meningar). He didn't leave me alone! He came back, and we lived in the same town! I mean: he tried everything. I tried to get away from him, but it was almost impossible. He was an avertising man. You know. He could tell You to everything. He told me to go back to Georgia. (Några meningar). "Do You want to go in business for yourself"? "Well" I said: "it takes money to go in business". He said: "I've got it"! He said: "name it"! And he said: "You could have up to 100.000 dollars without any agressides. Well. But another thing I said: to get the people down there to work! You know. They are dum. Most of them are (!)! So I got a partner, You know. A Swede from up in Chicago. Anderson. And we got together and started building houses down there.

L: Det var alldeles efter kriget då?

Alfred: No. During the war! Ja.

L: Jaså!

Alfred: (Många meningar). He was a hard man, but he was a good man! You know; We said something: "He was good as a lord".

L: Så Du fick låna pengar utav honom då?

Alfred: Å jag. Jag lånade ju 100.000.

L: Det var mycket pengar på Den tiden!

Alfred: (?) but 2% interest.

L: Men; vågade Du ta en sån risk! Du visste ju att arbetarna längre söderut var lite mer - så att säga -

Alfred: I had not anything to lose. See.

L: Nej nej. Det var Det förstås.

Alfred: You know: I didn't have any money to invest.

L: Hade Du inga arbetare; snickare, murare, med Dig från Chicago?

Alfred: I had two. I had two.

L: Som följde med Dig hit ner?

Alfred: Ja. But they did not to good. They were not satisfied, the wether was To hot. It was nothing but trouble. finally I sent them all home. (Mening).

L: Som murare?

Alfred: Jaa.

L: Och Det gick bra?

Alfred: Å, ja. Dom var bra mycket bättre.

L: Jaså!

Alfred: Oh yeh. Dom var Bra murare.

L: Jaså Var värmen svår?

Alfred: Well. Just; imagine - 35 Celcius.

L: Ja. Det är pressat. Du kan arbeta året runt där nere, då?

Alfred: Å yeh.

L: Det är inte som uppe i Chicago. Thanks giving is the end of it!

Alfred: Ja! That's right! Ja.

L: Hur kom Du att smälta in i förhållandena där nere? För Du blev ju fast där nere då, hela tiden, i Georgia? Var det till den här platsen Newton som Du kom till?

Alfred: Ja. Ja. Walington Plantation. I named it. Walington. I built that place up. I built; from scratch, to - I've spend about 2 milion dollars on that place.

L: Och: Du har varit där hela tiden?

Alfred: Ja.

L: Och: Sedan tog Du Dig an andra arbeten?

Alfred: Ja. Ja. Then I started to build houses, in -44.

L: Det var .. sedan då kriget tog slut och det blev fart.

Alfred: It was no end of the demand. It was a hell of demand.

L: Var det privathem som Du byggde?

Alfred: Ja.

L: Inga skolor eller kyrkor?

Alfred: Nej, inte Då, inte. Men jag byggde en sådan skola också. Sen efter, och längre fram. It was mostly (-?-houses, You know.

L: Jaha.

Alfred: (Mening).

L: Jaha. Och Det var ingen fackförening eller union där nere som-

Alfred: Jo. We started an union down there. It was a (?) member.

L: Jaha.

Alfred: Nu kommer Märta.

L: Du har så att säga lyckats bra på den nya boplatz Du fick i Georgia då? Med nytt arbete, och-

Alfred: Jo. Gjort Det ganska bra.

L: För Du har varit här sedan 1944? ..

Alfred: -44.

L: 44 ja. Och Aldrig varit tillbaka upp i norr.

Alfred: Jo, jag har varit där och jobbat, ibland.

L: Jaså! Men när började Du då med Din egen byggnadsbransch, så att säga?

Alfred: Ja. Jag började då för 44 och 45, 44 på hösten, 45. Sen har det gått.

L: Har det varit lätt att arbeta med myndigheter här nere? Med byggnadskoder och zoning, och sånt - som man säger?

Alfred: Well. Nu är det ju nästan lika hårt över hela Amerika. Förut - först då vi började var det vi började var det lite. Men om Du bygger sådana där, vad vi kallar guverment houses FSG - det var financed by FSG - då är det lika noga see.

L: Det är alltså en generalkod, så att säga.

Alfred: Ja. Alltihop.

L: Där kan man då, året runt, köra med ett byggnadsföretag. Du behöver aldrig vara rädd för frysningar eller någonting.

Alfred: Nej, Det behöver vi inte.

L: För Du ligger långt ifrån snögränsen.

Alfred: Ja.

L: Ni fick snö, ja!

Alfred: Vi fick snö för ett par år sedan, fick vi bra mycket. Den stanna i ett par dagar.

L: Ja, men det är ovanligt då.

Alfred: Ja. Det har inte varit sen 80-tal .. 1800-talet.

L: Hur är det med frost?

Alfred: Jo! Det fryser! Det kan frysa. Vattnet fryser i ledningarna.

L: Går det ner så pass!

Alfred: Ja. Det kan gå ner till - ner till - inte fullt - Det kan gå ner till - det fryser på 32. Frysunkt. 32. På Fahrenheit. Och det kan gå ner till 20 och kanske lägre, ner till 15.

L: Jaha. Men det är väl rätt så torr jordmån då. Är det inte mycket sandjord och sånt. Isolerar inte det bra?

Alfred: Nästan är det lera.

L: Är det den där röda leran, det?

Alfred: Jaa. Rött, ser Du.

L: Jaha.

Alfred: Som de gör tegel utav.

L: Jaha.

Alfred: Den är hård, som (?).

L: Jaha. Är det bra tegel att arbeta med?

Alfred: Ja. I Columbus Georgia gör dom fint tegel. Det är bra tegel.

L: Använder de mest tegel, i jämförelse med trä, nu?

Alfred: För det mesta brickonère, trävirke och sen är det tegel utanpå.

L: Jaha.

Alfred: (Engelska meningar runt byggmaterial). On the outside You use that insulating board, You know, outside of the (It's all very expensive. It's foam.

L: (?) - foam?

Alfred: Ja.

L: Har dom gått in för det, lika mycket i södern nu, som i norra Amerika? Jämfört med Chicago så är det mindre, eller?

Alfred: Du måste isolera nu för värmen, ser Du.

L: För värmen.

Alfred: Det är för värmen.

L: Jaha.

Alfred: Och; Det - Det är inte någon skillnad på Det. Du måste ha samma. När Du får specifikations, så - dom kan vara skrivna i Chicago, i Nebraska, or any place. The same specifikations.

L: Hur är det med grundarbetena numera? Källare och så. Är det mest källarlösa hus i Georgia?

Alfred: Ja. Väl. Det är inte många som har källare; men: vi byggde ett ifjol, åt en tysk. Han tog en källaremed garage under, tvättstuga och - shot - vad - Verry big house, pretty big. Med full basement.

Hustru Märta: Ska det vara mer kaffe?

Alfred: Nej, nej.

L: Det är bra.

Och som svenskar; ni är nästan ensamma nere i den här delen av Georgia.

Alfred: Ja.

L: Du har inte träffat någon koloni med svenskar eller så?

Alfred: No. Not. Det är, no.

L: Det finns inga föreningar som samlar ihop någon ..?

Alfred: I'm a mason. I belong. Jag är frimurare. Men det är ingen -

L: Jaha. Men - - Du är inte med i någon svensk förening - inte.

Alfred: Nej. Det finns inte.

L: Inget midsommarfirande, eller lucia, eller något sånt.

Alfred: Nej nej.

L: Har Du saknat det över årens lopp? Hur många barn har Du och Din fru?

Alfred: Jag har två flickor och en pojk.

L: Jaha.

Alfred: And seven grandchildren.

L: Se där ja! Jaha. Din son - han har övertagit byggnadsbranschrörelsen.

Alfred: Ja. He is a good one. He can do everything. I don't say (?) my son; but: it's nothing in the house that he can't do. To finish the flor, (Eng mening).

L: Så han har lust för det arbete Du gjorde, då. Så han följer Dig.

Alfred: He continued, to go to college. He went for four years and he want to take some injeneering. (Eng meningar). So! he's good, for being a young man. He is only 28. He has a lot of experience.

L: Hur är det med business nu. Är det lite grand slow down, eller?

Alfred: Well. It's going of slow. You see;

It is to hard to borrow money. The interrest is to high. (Någon eng mening).

L: Om Du jämför med svenska priser. Är det högre här, tycker Du? Är inflationen värre i Amerika?

Alfred: Ja. Det är det.

L: Det är högre här.

Alfred: Ja. I think it's almost double.

L: Är det så mycket?

Alfred: Well. You can just take gasolin! We use more gasolin, of course, but bigger cars. But the devying is double, I will say double.

L: Men ett hus nu. Ett hus kostar 300.000 här, det gör de flesta nya hus.

Alfred: Ja, 350.

L: Du kan få ett hus i Amerika. Det skulle gå på 80.000. Blir det 80.000-dollarshuset bättre i Amerika, tror Du, än det som kostar 300.000 i Europa?

Alfred: Nej.

L: I kvalitet?

Alfred: Nej.

L: Finns det mera grejor i de amerikanska hemmen tror Du?

Alfred: No, I don't think so. I think the houses here - it's pretty good standards. Here. It's really nice. You can (forts på eng).

L: Jaha. Men ett 80-000-dollarshus i Amerika. Det är väl ett rätt bra hus?

Alfred: Jo jo.

L: Det är ett bra hus.

Alfred: It's a good house. You have air-condition, and everything, in that.

L: Jaha. Det höjer ju upp det en hel del.

Alfred: Ja. Nu börjar dom och ha air-condition över hela Amerika, even up nord.

L: Jaha. Så även i Georgia, så har de som regel Det som standard, i alla nya hus.

Alfred: Ja. Alla nya hus. Everything.

L: Alla nya hus. Central air?

Alfred: Course; now we have to borrow money, from the FSG, in some cases, You are not allowed to air-condition.

L: Inte det!

Alfred: The guverment wouldn't handle money for the air-condition.

L: Räknas det som lyx, då eller?

Alfred: Ja. Most of the time (?).

L: Är det gasvärme som regel, eller är det - olja?

Alfred: Well. It's Electric. They are going for electric right now. Electric heat. You know: my daughter; they've got all electric. All is electric.

L: Så det kommer ifrån den här dammen i Tennessee då?

Alfred: Well. We've got a big part dams in Georgia. We've got some big part dams in northen Georgia.

L: Som förser hela staten med -

Alfred: I think (meningar).

L: Att jag tänkte på Tennessee, det var Tennessee Valley.

Alfred: Tennessee Valley. But; I think Georgia furnace their own power.

L: Jaha. Vart åker Georgia-borna på semester? Åker de ner till Florida.

Alfred: Ofta dom går till Florida.

L: Dom gör det.

Alfred: Ja.

L: Men det blir bara för någon vecka, eller så? Dom Bor inte i Florida?

Alfred: No no. They go down for a week, or so.

L: Jaha. Ner för att hämta apelsiner, och

Alfred: Well. They go down fishing. They go down fishing and swimming, You know, on the beaches. Like my daughter. She just came back from a swimming trip, in Panama city. That is in the northern Florida. But that's beautiful beaches there. White sand, and they've get sun burned, and that's what they are after. It's really nice down there. But I don't leave Georgia.

L: Nej.

Alfred: No. (Eng mening). In Florida, it's the same all year. I don't like it at all.

L: Det är en hel del varmare på somrarna, också, i södra delen.

Alfred: Oh. This people, who lived there, they say: it's cool! They say it's cool. (Några eng meningar).

L: Nu, när ni har bott så avlägset från allt svenskt i Amerika. Har ni fortfarande kvar svenska seder; dalaseder framför allt, eftersom ni kommer från Dalarna, både Du och Din fru?

Alfred: Jo, vi brukar försöka hålla svenska seder.

L: Har ni uppfostrat barnen i -

Alfred: Ja. Vi har gjort så gott vi kan. Vi har försökt att hålla de svenska traditionerna.

L: Jaha.

Alfred: Så vi har jul.

L: Men inte lucia då?

Alfred: Nej. Nej det har vi nog inte.

Hustru Märta: Jo. Det har vi ibland. Jo. Du ser: vi har det ibland, men jag menar: vi själva

L: Det är svårt att baka lussekatter kanske.

Alfred: Ja! Mina döttrar, dom är ju mycket för Sverige.

L: Jaså, dom är svenska utav sig!

Alfred: Ja, både Karin och Sylvia.

L: Ja de har varit med tillbaka många gånger.

Alfred: Ja, det har dom. Sylvia var där i ett år. Dom kom över, men dom skulle inte stanna så länge. De for tillbaka den 21 juni.

L: Nej. Så dom har förnyat kontakten med Sverige.

Alfred: Å ja. Vi var på ett 40-årskalas. En kusin till Sylvia. Min brors dotter, som heter Kerstin. Det är han som har den stora skinnfabriken här i -

L: I Malung?

Alfred: No. I Rättvik. (?) of Sweden. Han rår om det nu: Gunde Henriksson. Det var hans fru som fyllde 40 år.

L: Jaha.

Alfred: Och där träffa vi alla. Där var ju alla, alla våra släktingar var ju där, på det där kalaset. Det var över 100 personer. Vi var på ett hotell som heter Skinnargården. Och det var fint och där fick Sylvia träffa alla sina kusiner.

L: Så där träffade Du hela släkten också?

Alfred: Ja. Allihop.

L: Jaha.

Alfred: Och vi fick ju - allting var betalt. Det kosta ingenting. Vi fick bara fram och skriva på. Jag sa: "Hur mycket kostar rummet"? "Bara skriv Ditt namn" sa han. Allting var betalt klart.

L: Så det är ett annat Sverige Du besöker nu 1979 än det var 1933 .. -33, när Du kom tillbaka.

Alfred: Ja ja. Det är ju en skillnad som Natt och dag.

L: Det är det, ja.

Alfred: Ja! Den Bättre! Jag hoppas bara det kan hålla sig.

L: Ja. Det har varit en väldig utveckling.

Alfred: Ja. 50 år.

L: Har Du sett några svenska skogsmaskiner, hur de fungerar nu? Hur de balkar och sågar av och -

Alfred: Nej. Du vet Jag har inte haft något tillfälle att få se det, men jag ser vad dom gör. Dom tar ner allting!

L: Det tar bara 30 sekunder nu för att få ner trädet, och spotta ut det!

Alfred: Ja. Absolut. Det är otroligt. Tekniken har ju gått så framåt, så det är nästan -

L: Naturen i Georgia! Där finns ju faktiskt tallar och skog.

Alfred: Naturen är mycket lik Dalarna! Jag menar: tallar, och

L: Med träd och växter i skogarna.

Alfred: Ja ja.

L: De har inte magnolia där uppe förstås.

Alfred: Nej. Det har vi. Magnolian. Men vi har ju Heselius, and

L: Jaha.

Transkriberat från kassettband 2011-05-30 /O-KS